Тренінгове заняття для вчителів.

Розвиваємо творчий потенціал дитини.

Мета:

-ознайомити педагогів з характерними особливостями обдарованих дітей та методами розвитку обдарованості; -довести необхідність створення найсприятливіших умов для всебічного розвитку дітей; -налаштувати на активну взаємодію, взаєморозуміння, узгодження діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу.

Матеріали:бейджики; ручки; маркери, фарби, кольорові олівці;плакат «Правила роботи»; аркуші паперу А-4, А-3.

Час: 1 година 30 хвилин

1.Повідомлення теми.Проблема обдарованості в наш час стає все більш актуальною. Це насамперед пов'язано з потребою суспільства в неординарних творчих особистостях. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей є одним із головних завдань системи освіти. Проте, недостатній рівень психолого-педагогічної компетентності педагогів призводить до помилкової оцінки особистісних якостей і діяльності дітей, які виявляють нестандартність у поведінці і мисленні. Нерідко творче мислення обдарованої дитини розглядається як відхилення від норми або негативізм. Експерименти, проведені в багатьох країнах світу, переконливо показали, наскільки складно перебудувати систему освіти, змінити ставлення педагога до обдарованої дитини, зняти бар'єри, що блокують її таланти. У наших наукових колах проводиться дискусії щодо підходів до обдарованості. Я пропоную вам взяти участь у дискусії та висловити свою позицію щодо наступних тверджень. Ті, що вважають, що

-обдарованість зустрічається рідко;

-обдарованій дитині не потрібно допомагати, тому що талант сам по собі розвинеться;

-кожна дитина обдарована;

-повністю готовий до роботи з обдарованими дітьми;

-хочу більше дізнатись про роботу з обдарованими дітьми..

Ми з вами утворили велике дружнє коло. Недарма кажуть, що стільки людей-стільки думок. Це природно, бо в кожного з нас є професійний досвід з даного питання. Тому сьогодні я запрошую вас на тренінгове заняття, де ми будемо обговорювати та спробуємо дати відповідь на наступні запитання

-Що таке обдарованість…

-Види обдарованості…

-Умови успішної роботи з обдарованими дітьми.

2.Правила роботи в групі

Ознайомлення з правилами роботи в групі (правила, записані на аркуші паперу, вивішують на стенді)

Правила роботи в групі

1. Правило рівноцінності. Відсутня субординація, немає розходжень щодо статусу.

2. Правило активності. Від активності кожного члена групи виграють усі.

3. Правило коректності. Судження не оцінюються. Обговорюється тільки те, що відбувається «тут» і «зараз».

4. Правило конструктивного зворотного зв'язку. В обговоренні ситуації беруть участь усі. Один говорить – всі слухають.

Дотримання цих правил сприятиме досягненню мети тренінгу і створенню комфортної психологічної атмосфери.

3. Вправа «Я добре вмію…..». Учасники по колу називають своє ім»я та продовжують речення «Я добре вмію…»

Обговорення:

-Чи складно було презентувати свої вміння?

-Звідки людина отримує інформацію про себе?

4.Вправа « Розвінчання міфів»

Учасники об»єднуються у 4 групи. Кожна отримує завдання підтвердити або спростувати наступні твердження.

-Якщо учень показує свої здібності, то це буде характерним для нього назавжди.

-Якщо учень погано вчиться, то він не обдарований.

- Якщо дитина здібна, то йому потрібно більше давати навантаження навчального матеріалу

- Існують оптимальні періоди для розвитку обдарованості

-Є «актуальна» та «неактуальна» обдарованість.

Обговорення тверджень.

Ви мали можливість висловити свою думку щодо феномену обдарованості. Справді, сьогодні в школу приходять обдаровані діти. Більшість з них добре адаптуються до шкільного життя, їм цікаво вчитися, вони чудово оволодівають всіма розділами шкільної програми. В них висока емоційно-вольова готовність до школи, яка визначає уміння регулювати свою поведінку, пов'язану з напруженням, переживаннями. Психологічна і інтелектуальна готовність також висока. Маючи природні задатки, вони мають можливість розвивати їх, тому що нині створені школи нового типу, де вчать не тільки предметам згідно програми, а й дають дітям набагато більше, розвивають їхню творчість, здібності, естетичні смаки. Та чи легко обдарованій дитині сьогодні? Звичайно, ні. Обдаровані діти бувають дуже вразливими, до них треба особливий підхід, щоб дитина виростала, розвивалась, вчилась переборювати труднощі і долати певні бар'єри, ставала впевненою у своїх силах. Виникають певні труднощі і з однолітками, бо не все так просто. Бути першим, найкращим в усьому не завжди легко малій дитині, в якої ще несформована психіка. Тому в умовах загальноосвітньої школи важливо правильно організувати роботу учителя з обдарованими дітьми, не тільки

створюючи необхідні умови для їх розвитку, а й готувати їх до наполегливої праці, самовиховання.

5. Інформаційне повідомлення тренера «Обдарованість – що це таке?

А. Матюшкін називає такі чинники, які становлять єдину інтегральну структуру обдарованості, що виявляється на всіх рівнях індивідуального розвитку

• домінуючу роль пізнавальної мотивації;

• дослідницька творча діяльність, яка виражається в знаходженні нового, в постановці та розв’язанні задач;

• можливість досягнення оригінальних рішень;

• можливість прогнозування;

• здібність до створення ідеальних еталонів, які забезпечують естетичні, моральні, інтелектуальні оцінки.

У результаті досліджень науковцями виділено такі структурні компоненти

• Інтелект;

• Мотивація;

• Креативність

Поняття коефіцієнту інтелекту ввів Вільям Штерн у 1912році. Він спрямував увагу на серйозні недоліки розумового віку, як показника в шкалах Біне. Штерн запропонував використовувати у якості показника інтелекту частки від ділення розумового віку на хронологічний.IQ вперше був використаний у шкалі інтелекту Стенфорда-Біне у 1916 році. Більшість тестів на інтелектуальний розвиток розробляється таким чином, щоб результат коефіцієнту інтелекту мав середнє значення 100 а стандартне відхилення становило приблизно 15

Системи творчих завдань, як правило, містять у собі комбінації багатьох методів, вони орієнтовані не на конкретний результат, а на поштовх до творчості, нагромадження відповідного потенціалу, відстрочену творчу ефективність

Система розвитку творчого потенціалу КАРУС автор В. О. Моляко:

комбінування,

аналогізування,

реконструювання,

універсальна стратегія,

стратегія випадкових підстановок.

6.Вправа «Кмітливі запитання»

Учасників об»єднають в пари, пропонують прочитати текст та спробувати придумати запитання до тексту (додаток)

Оговорення:

- Як ми вирішували дане завдання?

- Для чого ми використовували дані запитання?

Коментар тренера. Можна класифікувати запитання наступним чином

Фактичні: використовуються для отримання інформації, ініціювання обговорення учнями.

Розширюючі: використовується для розширення обговорень, пропонування відповіді, що заохочує до аналізу інформації, а також введення додаткової фактичної інформації.

Підтверджуючі: використовуються для того, щоб піддати сумніву старі ідеї, знайти нові, розкрити логіку та отримати докази.

Гіпотетичні: використовуються для того, щоб знайти нові ідеї, запропонувати інші, можливо, навіть непопулярні.

Альтернативні: використовуються для того, щоб зробити вибір з наявних альтернатив і досягти консенсусу.

7.Енерджайзер «Я ніби….»

На підлозі намальовано коло,яке розділено лініями на три рівні частини від центра кола. Тренер просить учасників стати в коло і вибрати для себе ту позицію, яка чомусь найближча. Для цього потрібно повністю ототожнити себе із запропонованим словом і перейти у відповідний сектор кола.

Цикл понять:

Ви: квітка, гора чи сонце?

Ви: поїзд, авто чи кінь?

Ви: завтра, вчора чи сьогодні?

Ви: пісня, вірш чи танок?

Ви: табличка з написом «Вхід заборонено», «Відкрито для відвідування» чи «Будь ласка, хвилину зачекайте»?

Після виконання завдання учасники сідають у загальне коло і дають відповідь іншим учасникам і собі зокрема:

- Чому вони приймали те чи інше рішення?

Коментар тренера. У цій роботі ми застосували прийом аналогізування.

Аналогізування- встановлення схожості, подібності між різними об»єктами та перенесення функцій одного об»єкту на інший.

8.Вправа «Незвичний подарунок»

Всі ми незалежно від віку любимо отримувати подарунки, тому що вони завжди непередбачувані та цікаві, можливо, навіть, ті про які ви мрієте. Уявіть собі річ, про яку ви мрієте. Дайте характеристику цьому предмету одним реченням. Запишіть це на листку. А тепер передаємо по колу (в малій групі), де кожний учасник пише щось про свій предмет, річ на листку, який потрапив до нього: колір, розмір, що буде робити, якщо він отримає даний подарунок т.п.

Пишемо до того часу поки ваш листок не повернеться до вас.

-Чи сподобався вам подарунок?

Коментар тренера. Прийом, який ми використовували-комбінування, що передбачає не тільки об»єднання різних об»єктів, але взагалі кількісно-якісні зміни. Тобто комбінування означає перестановки, зменшення, збільшення, зміни в розташуванні, зміни параметрів та характеристик.

Дії комбінування охоплює:

Аглютинацію (об»єднання елементів реальної дійсності в одне ціле: русалка, мінотавр, кентавр);

Гіперболізацію -акцентуація на зменшення та збільшення певного елементу: Карлик-ніс, Котигорошко, гноми, ельфи)

9.Вправа «Колективний малюнок»

Учасники малюють «Добро і зло», «День та ніч», «Зима та літо», «Любов та ненависть», «Прекрасне та потворне», «Вічне-миттєве».

Малюють мовчки. Кожен дотримується своєї тематики, має вийти завершене зображення.

Обговорення:

-Як ми починали малювати?

Коментар тренера. Ми використали прийом реконструювання, який передбачає зміну та перетворення об»єкта на свого антипода. В конструктивній, винахідницькій діяльності реконструкція вважається найбільш творчою мисленнєвою операцією. В художній діяльності виявляється насамперед на етапі виявлення ідеї, зародження задуму.

10.Вправа «Піктограма»

Учасниум пропонують зобразити на листку А-4 у вигляді піктограм наступні твердження:

Я навчився…

Я зрозумів….

Сьогодні я задоволений собою, тому що…

Хочу побажати учасникам гри…

Презентація піктограм.

11. Підсумок тренера. Притча «Два зернятка»

Два зернятка упали в весняний грунт. Одне зернятко зраділо і промовило:

-Я хочу рости, бо там поверх грунту надзвичайно цікаво, пташки співають, сонечко світить, дощик радісно поливає землю. Я буду рости і стану гарною квіткою і буду приносити радість навколишнім, бо я неповторна та одна буду у всьому світі.

Друге зернятко сказало:

-Так, напевно, там нагорі цікаво. Але мені й тут добре. Бо палюче сонце мене може обпекти, дощ може зламати моє тендітне стебло, а люди можуть мене просто не оцінити.

Перше зернятко виросло та тішило своєю красою навколишній світ. Курка, яка блукала у пошуках поживи, знайшла друге зернятко та з»їла. Тому кожен з нас не має боятися перешкод і разом з тим допомагати розвивати творчий потенціал дитини.

Додаток до вправи «Кмітливі запитання»

Байдужий пеньок

Стоїть у лісі старий-престарий Пеньок. Мохом обріс, гріється на сонечку.

Поселився під Пеньком Їжак. Клопочеться собі в нірці, а Пеньок мружиться, крекче, гріється на сонечку.

- Будемо з тобою дружно жити, добре? – питає раз його Їжак.

- Добре, - відповідає байдужно Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється собі на сонечку.

По другий бік під Пеньком поселилася Гадюка.

- Будемо з тобою дружно жити, добре? – питає раз вона.

- Добре, - відповідає байдужо Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється на сонечку.

Та ось якось Їжак побачив, що поруч із ним живе Гадюка. Напав на неї і в кривавій сутичці переміг. Виповз, ліг на Пеньок. Відпочиває.

- Що це у вас там за шум був? – питає Пеньок.

- Це я Гадюку вбив, - відповідає Їжак.

- Добре, - каже байдужно Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється собі на сонечку.

Бо я - людина

Вечоріло. Битим шляхом йшло двоє подорожніх - батько й семирічний син. Посеред шляху лежав камінь. Батько не помітив каменя, спіткнувся, забив ногу. Крекчучи, він обійшов камінь, і, взявши дитину за руку, пішов далі.

Наступного дня батько з сином йшли тією ж дорогою назад. Знову батько не помітив каменя, знову спіткнувся і забив ногу.

Третього дня батько й син пішли тією ж дорогою. До каменя було ще далеко. Батько каже синові:

— Дивись уважно, синку, треба обійти камінь. Ось і те місце, де батько спіткнувся й забив ногу.

Подорожні сповільнюють кроки, але каменя немає. Бачать, обабіч дороги сидить сивий старий дід.

— Дідусю, — запитав хлопчик, — ви не бачили тут каменя?

— Я прибрав його з дороги.

— Ви також спіткнулися й забили ногу?

— Ні, я не спіткнувся й не забив ногу.

— Чому ж ви прибрали камінь?

— Бо я — людина. Хлопчик зупинився у задумі.

— Тату, — запитав він, — а ви хіба не людина?

Де беруться краплинки

Бігла Оленка по льоду. Падали сніжинки. Ніби плавали в повітрі.

Одна сіла на рукав. Дивиться Оленка на пухнасту сніжинку. Шестикутна зірочка така гарна, блискуча. Ніби казковий майстер її вирізьбив з срібної пластиночки. Наблизилась Оленка до сніжинки. Дивиться, милується нею.

І бачить диво: сніжинка стала краплиною води.

Краплина роси

Рано-вранці на квітці троянди прокинулася Краплина роси.

- Як я тут опинилася? – здивувалася краплинка.

- Увечері я була високо в небі – і захотілося їй знову в небо.

Пригріло Сонце. Випарувалась краплина, піднялась високо-високо у блакитне небо, до самого Сонечка. А там – тисячі інших краплинок.

Зібралися всі в чорну хмару й затулили Сонце.

- Чого це ви мене заховали від людей? – розгнівалося Сонечко. І послало на хмарину вогненну стрілу. Вдарила вогненна стріла, загримів грім. Злякалася чорна хмара й розсипалась. Пішов дощ. Упала Краплинка на Землю.

- Дякую тобі, Краплино, - промовила Земля.

- Я так скучила за тобою.

Жайворонок сонечку допомагає

В дрімучому лісі і в глибокому яру ще лежить холодний сніг. Спить підсніжник під торішнім листком. Синіє лід на ставку.

Тільки на схилах горбків розтав сніг, побігли струмочки. В синьому небі заграло ясне сонечко.

Вийшла з хати маленька дівчинка Маринка і побачила сіру пташечку в небі. Пташечка співала, ніби срібний дзвіночок на крилах піднімала, а він тремтів, тремтів.

- Мамо, що це за пташечка співає? – запитала Маринка.

- Жайворонок, - відповіла мама.

- Чому ж він так рано прилетів? Чому так радісно співає? Ще ж сніг лежить…

- Жайворонок сонечку допомагає, - відповіла мама.

- Як же він допомагає? – Здивувалась дівчинка.

- Коли жайворонок летить в синє небо, воно стає теплішим.

Найгарніша мама

Випало Совеня із гнізда та й повзає. Далеко забилось, не може знайти рідного гнізда. Побачили птахи малого — некрасивого, з великою голівкою, вухатого, банькатого, жовторотого. Побачили та й питають, дивуючись:

— Хто ти такий, де ти взявся?

— Я Совеня, — відповідає мале. — Я випало з гнізда, не вмію ще літати і вдень дуже погано бачу. Я шукаю маму.

— Хто ж твоя мама? — питає Соловей.

— Моя мама Сова, — гордо відповідає Совеня.

— Яка ж вона? — питає Дятел.

— Моя мама найгарніша.

— Розкажи, яка ж вона, — питає Дрізд.

— У неї голова, вуха й очі такі, як у мене, — відповідає з гордістю Совеня.

— Ха-ха-ха! — зареготали Соловей, Дятел і Дрізд. — Та ти ж потвора. Виходить, і мати твоя така сама потвора.

— Неправда! — закричало Совеня. — Мама в мене найгарніша.

Почула його крик Сова, прилетіла потихеньку, взяла Совеня за лапку й повела до рідного гнізда. Совеня уважно подивилося на свою маму: вона була найгарніша.

Пихата жаба

Сподобалося жабі, як журавель співає. Сидить вона в болоті, слухає журавлиний спів і думає: "Навчуся і я співати по-журавлиному. Буду не така, як усі жаби. Хай дивується увесь жаб'ячий рід".

Довго вчилася вона співати по-журавлиному і таки навчилася. Розмовляють із нею по-жаб'ячому, а вона мов не розуміє — відповідає по-журавлиному. Розгнівалися жаби й дорікають своїй подружці:

— Ти ж така жаба, як і ми, чого ж ти не хочеш розмовляти по-жаб'ячому?

Жаба задерла голову й каже:

— А може, у мене виростуть крила, і я полечу, як журавель!..

Скажи людині: "Доброго дня!"

Лісовою стежинкою ідуть батько і маленький син. Довкола тиша, тільки чути, як десь далеко вистукує дятел та струмочок дзюркотить у лісовій гущавині.

Аж тут син побачив, що назустріч їм іде бабуся.

- Тату, куди бабуся йде? - питає син.

- Зустрічати або проводжати, - каже батько й усміхається. - Ось як ми зустрінемося з бабусею, ти й скажеш: "Доброго дня, бабусю!"

- Навіщо ж казати ці слова? - дивується син. - Ми ж її не знаємо.

-А ось зустрінемось, скажемо бабусі ці слова, тоді й побачиш, навіщо.

Ось і бабуся.

- Доброго дня, бабусю! - каже син.

- Доброго дня, - каже батько.

- Доброго вам здоров'я, - відповідає бабуся I усміхається.

I хлопчик побачив: усе довкола змінилось. Сонце засяяло яскравіше. Верховіттям дерев пробіг легенький вітерець, і листя заграло, затремтіло. У кущах заспівали пташки - раніше їх і не чути було.

На душі в хлопчика стало легко.

- Чому це воно так? - питається син.

- Бо ми побажали людині доброго дня.